



רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

10 במרץ 2025

1846

י' באדר התשפ"ה

עמוד

הצעת חוק בליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל)

(תיקון מס' 4), התשפ"ה–2025 652

הצעת חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון מס' 4), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 2 בחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2023¹, בסעיף 2, ברישאה במקום "ב' בניסן התשפ"ה (31 במרץ 2025)" יבוא "ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025)".

דברי הסבר

לאלה המנויים בו, הן לגבי המועדים הנוגעים להחלטות בעניין צווי הכליאה לפי החוק והן לגבי סמכות למנוע פגישת כלוא עם עורך דין.

בהמשך, על רקע מועד פקיעתן של התקנות בחלף שלושה חודשים מהתקנתן ומספר העצורים הרב שנתפסו במהלך התמרון הקרקעי של כוחות צה"ל ברצועת עזה, ביום ו' בטבת התשפ"ד (18 בדצמבר 2023) פורסם תיקון לחוק – חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2023 (להלן – תיקון החוק). כחלק מתיקון החוק נקבעה הוראת שעה, החלה לתקופה של ארבעה חודשים מיום תחילתה, שקבעה שינויים זמניים בסעיף 10א(א) לחוק, שיחולו בעקבות ולאחר ההכרזה על שינויים בתחולת החוק לפי סעיף 10א האמור (להלן – הוראת השעה). שינויים אלה כוללים שינויים שנקבעו בתקנות, וכן הארכה של חלק מהמועדים לפי הנסיבות הערכניות.

ביום כ"ח באדר ב' התשפ"ד (7 באפריל 2024) פורסם חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון), התשפ"ד–2024, שהאריך את תוקף הוראת השעה עד יום כ"ה בתמוז התשפ"ד (31 ביולי 2024) וקיצר את משך הזמן המרבי שבמהלכו ניתן למנוע מפגש של כלוא עם עורך דין.

עקב המשך הלחימה והתמרון הקרקעי של כוחות צה"ל ברצועת עזה והעלייה הנוספת במספר העצורים מכוח החוק, ביום כ"ד בתמוז התשפ"ד (30 ביולי 2024) פורסם חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון מס' 2), התשפ"ד–2024, שהאריך את תוקף הוראת השעה עד יום כ"ט בחשוון התשפ"ה (30 בנובמבר 2024) וקיצר את משך הוראת הכליאה הזמנית, את מועד הביקורת השיפוטית ואת תקופת מניעת המפגש עם עורך דין. כמו כן, תיקון זה כלל הוספת הסדר ייעודי בנוגע לקטינים המוחזקים מכוח הוראות החוק והסדרת מוסד "מבקר רשמי" במיתקני הכליאה הצבאיים שבהם מוחזקים לב"ח, בדומה להסדר הקיים בפקודת בתי הסוהר, בשינויים ובהתאמות המחויבים.

בהמשך הוחלט על הארכה נוספת של הוראת השעה ב־4 חודשים, ובהתאם ביום כ"ז בחשוון התשפ"ה (28 בנובמבר 2024) פורסם חוק כליאתם של לוחמים בלתי

כללי חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב–2002 (להלן – החוק). מסדיה בין השאר, את הסמכויות החוקיות להחזקה במשמורת של לוחם בלתי חוקי (להלן – לב"ח) וקובע את בעלי התפקידים המוסמכים לכך ואת תקופות הכליאה טרם הבאת לב"ח לביקורת שיפוטית בבית משפט. החוק כולל הוראות שונות שחלות על כליאת לב"חים בעת שגרה, וכן הוראות מיוחדות שחלות במצבי לחימה.

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) פתחו ארגוני הטרור ברצועת עזה במתקפת פתע רצחנית נגד אורחיה של מדינת ישראל. לנוכח מתקפה זו, ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי (להלן – ועדת השרים) החליטה כי נדרש לנקוט פעולות צבאיות משמעותיות בשל המלחמה שנכפתה על מדינת ישראל. הודעה על החלטת ועדת השרים נמסרה לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת ביום כ"ג בתשרי התשפ"ד (8 באוקטובר 2023).

במהלך הלחימה במסגרת מלחמת 'חרבות ברזל', שהחלה בעקבות מתקפת הפתע, עצרו כוחות הביטחון עצורים רבים שיש יסוד סביר להניח שהם עונים להגדרת לב"ח בחוק, שלקחו חלק בפעולות איבה נגד מדינת ישראל או נמנו עם כוח שמבצע פעולות איבה כאמור.

לפי סעיף 10א(א) לחוק, נתונה לממשלה הסמכות להכריז כי המלחמה או הפעולה הצבאית מצריכה תחולה של הוראות הפסקאות הכלולות באותו סעיף. בהתאם לכך, ביום כ"ה בתשרי התשפ"ד (10 באוקטובר 2023), הכריזה הממשלה על שינויים בהוראות החוק בהתאם לסמכותה מכוח סעיף 10א לחוק. ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה הכרזה זו ביום כ"ז בתשרי התשפ"ד (12 באוקטובר 2023). מאז, הוכרזו כמה הכרזות נוספות מכוח סעיף זה, לאחר כל שינוי במצב החוקי ולמשך הזמן האפשרי הקבוע בחוק לתוקפה של הכרזה – שלושה חודשים.

לנוכח המספר החריג של האנשים שנכלאו במסגרת המלחמה, הממשלה התקינה את תקנות שעת חירום (מועדים לטיפול בלוחמים בלתי חוקיים בעת מלחמה או פעולות צבאיות), התשפ"ד–2023 (להלן – התקנות), שכן הוראות החוק הקיימות לא אפשרו לתת מענה הולם לכמות הלב"חים הכלואים. התקנות, שתוקנו שוב בהמשך, נקבעו לנוכח הצורך בהארכת המועדים הקבועים בחוק מעבר

¹ ס"ח התשפ"ד, עמ' 302; התשפ"ה, עמ' 92.

ד ב ר י ה ס ב ר

פעילות המעצרים, ובהיקפים נרחבים. נוסף על כך, בעת הזו ישנם למעלה מ-3,500 כלואים המוחזקים לפי החוק. לפיכך, נדרש להאריך את הוראת השעה בסעיף 10 לחוק לעניין משך הוראת הכליאה הזמנית, מועד הביקורת השיפוטית ותקופת מניעת המפגש עם עורך דין, וזאת בלא שינוי של המועדים הקיימים כיום, כמפורט לעיל. יובהר כי אם יחול שינוי בנסיבות והלחימה תחודש, תיעשה במהלך הליכי החקיקה בחינה מחדש של המועדים האמורים, וזאת בשים לב לנסיבות המבצעיות העדכניות ולנתונים העדכניים בעניין מספר הכלואים. בתוך כך, ייתכן כי יידרשו משכי זמן ארוכים יותר כדי לתת פתרון הולם לכמות הכלואים מכוח החוק.

נוסף על כך, נדרש להאריך את תוקפם של ההסדרים בעניין קיום הדיונים העיתיים בעניינם של ה"לב" חים בדרך של היוועדות חזותית וכן נדרש להאריך את תוקפו של ההסדר הנוגע למוסד "המבקר הרשמי".

על רקע האמור, מוצע להאריך את הוראת השעה בארבעה חודשים, כך שתעמוד בתוקף עד יום ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025).

סעיף 1 כאמור, בשל המצב הביטחוני העדכני והערכת גורמי הביטחון כי לא מן הנמנע כי הלחימה תחודש בזמן הקרוב וכפועל יוצא ייעצרו לב"חים רבים נוספים, כמו גם עקב הצורך בהארכת ההסדרים הנוגעים לקיום הדיונים העיתיים בעניינם של אלפי ה"לב" חים הכלואים כיום בדרך של היוועדות חזותית והצורך בהארכת תוקפו של מוסד "המבקר הרשמי", נדרש להאריך את הוראת השעה ב-4 חודשים נוספים, קרי עד יום ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025).

סעיף 2 תוקפה של הוראת השעה הנוכחית עתיד להסתיים ביום ב' בניסן התשפ"ה (31 במרץ 2025). לפיכך, מוצע לקבוע כי התיקון המוצע ייכנס לתוקפו ביום ג' בניסן התשפ"ה (1 באפריל 2025).

חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון מס' 3). התשפ"ה–2024 (להלן – תיקון נובמבר). שהאריך את תוקף הוראת השעה עד יום ב' בניסן התשפ"ה (31 במרץ 2025). בתיקון זה לא נעשה שינוי במועדים הקבועים בסעיף 10 לחוק לעניין משך הוראת הכליאה הזמנית, מועד הביקורת השיפוטית ותקופת מניעת המפגש עם עורך דין. בהתאם, לפי הנוסח העדכני של הוראת השעה, משך הוראת הכליאה הזמנית עד להוצאת צו כליאה קבוע עומד כיום על 30 ימים לכל היותר; יש לקיים ביקורת שיפוטית על צו כליאה קבוע בתוך 45 ימים מיום הכליאה; תקופת מניעת המפגש עם עורך דין עומדת על 21 ימים מיום הכליאה. בסמכות הממונה מכוח החוק להאריך תקופה זו עד 45 ימים מיום הכליאה, ובסמכות שופט בית המשפט המחוזי להאריך תקופה זו עד 75 ימים מיום הכליאה.

נוסף על הארכת תוקף הוראת השעה בתיקון נובמבר נקבע כי ההסדרים הנוגעים לקיום הדיונים בעניינם של ה"לב" חים בדרך של היוועדות חזותית ובנוגע למוסד "המבקר הרשמי" לא יהיו עוד חלק מסעיף 10 לחוק. כלומר, תוקפם לא יהיה מותנה בקיומה של הכרזת ממשלה, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, שהמלחמה או הפעולות הצבאיות המשמעותיות שעליהן הוחלט לפי סעיף 40 לחוק יסוד: הממשלה, מצריכות תחולה של ההוראות המיוחדות הקבועות בסעיף 10 לחוק. כך נמצא כי נכון שהסדרים אלה יעמדו ברשות עצמם, כחלק מהוראת השעה, ובלא קשר לקיומה של ההכרזה. בהתאם, במסגרת תיקון נובמבר נקבעו הסדרים אלה כהסדרים עצמאיים שיחולו בתקופת תוקפה של הוראת השעה.

לנוכח המצב הביטחוני העדכני, ובשים לב לשבריריותה של הפסקת האש בזירה הצפונית ובזירה הדרומית, להערכת גורמי הביטחון, לא מן הנמנע שהלחימה תתחדש בזמן הקרוב וכפועל יוצא תחודש

